

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

<p>תאריך: 28 פברואר 2011 כ"ד אדר א תשע"א</p>	<p>חוזר נפגעי עבודה / 9</p>
--	-----------------------------

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

11. תקנה 37
12. שינויים במערכת נתע
רשימת תפוצה

<p>פתח דבר</p> <ul style="list-style-type: none">▪ לאור ההתפתחויות שחלו בנושא תקנה 15 (מאז הוצאתה בשנת 1956) וכן שינויים בפסיקה ובנהלים החלטנו לרענן ולרכז את ההוראות וההנחיות בדבר הפעלת התקנה.▪ המבחנים המשמשים לקביעת דרגת נכות הינם מבחנים פונקציונאליים המשקפים בדרך כלל את מצבו הרפואי של הנפגע ומתמקדים בנזק השווה לכל גוף.▪ מבחנים אלו אינם לוקחים בחשבון את השפעת הנכות על עבודתו או משלח ידו של הנכה והמשך תפקודו במסגרתה.▪ מטרת תקנה 15 היא להגדיל את שיעור הנכות במקרים בהם ישנה פגיעה בתפקודו של הנפגע בעבודתו לאורך זמן ולא למצבים חולפים.▪ התקנה מתייחסת למצב בו משפיעה הנכות על המשך תפקודו של הנפגע בעבודתו ומתייחסת לשתי חלופות להגדלת הנכות הרפואית, מקצוע וגיל:<ul style="list-style-type: none">○ מקצוע - השפעת הפגיעה על מסוגלותו של הנפגע לעבודה, לאור ההשלכות הצפויות על יכולתו להמשיך ולתפקד בעבודה באותה רמת הכנסה.○ גיל - שאלת המשך יכולתו של הנפגע לתפקד בעבודה או, למצוא עבודה חלופית, בהתחשב בגילו ובאפשרויות התעסוקה העומדות לרשותו. <p>בתוקף: מיום הפצת החוזר שימו לב: חוזר זה מבטל את כל החוזרים הקודמים הקיימים בנושא</p> <p>חזרה</p>
--

<p>קריטריונים לזכאות</p> <p>תקנה 15 מופעלת:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ בדרגת נכות יציבה בלבד▪ רק על הנכות הנובעת מהפגיעה בעבודה לאחר הפחתת פגימות שאינן קשורות לפגיעה▪ על דרגת נכות משוקללת ועל דרגת נכות מותאמת (תקנה 14)
--

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

- בדרגת נכות המזכה **במענק**, תוגדל דרגת הנכות מכוח תקנה 15, עד 19% בלבד.
- בדרגת נכות המזכה **בקצבה**, תוגדל דרגת הנכות עד 100%.
- החלופות הנשקלות הן מקצוע וגיל

[חזרה](#)

הוראות לביצוע

א. הפעלת תקנה 15 בגין מקצוע:

על מנת להפעיל את התקנה, שני תנאים חייבים להתקיים **במצטבר**:

1. הנפגע אינו מסוגל לחזור לעבודתו או לעיסוקו
2. הנכות הביאה לירידה בהכנסות הנפגע ולא לזמן מוגבל.

1. הנפגע אינו מסוגל לחזור לעבודתו או לעיסוקו:

1.1. בבדיקת מסוגלותו של הנפגע לחזור לעבודתו:

- אם נמצא כי הנפגע מסוגל לחזור לעבודתו, אין להמשיך ולבדוק ירידה בהכנסות.
 - אם נמצא כי אין ירידה בהכנסות, אין משמעות למסוגלות לחזור לעבודה.
- 1.2. בעבודתו הכוונה לעבודה שביצע הנפגע בפועל קודם לקרות התאונה:

- הפעולות הכרוכות בביצוע העבודה
- שעות העבודה
- תפוקה
- היקף העבודה
- משמרות
- שעות נוספות
- נסיעות
- עבודה מול קהל

- כוח פיסי: הרמת משאות, התכופפויות, עבודה בגובה, עבודה עם חומרים וכו'.

1.3. אם הנפגע לא חזר לעבודתו, הוועדה תבדוק האם אי החזרה לעבודה היא בשל הפגיעה או

מסיבות שאינן קשורות לה כגון: פיטורין עקב צמצומים במקום העבודה, תקופות של שפל בתעסוקה, יציאה ללימודים, כוונה מוקדמת לשינוי מקום העבודה.

1.4. אם חל שינוי באופן עבודתו של הנפגע עקב הפגיעה ואינו מסוגל לבצע פעולות מסוימות

שביצע בעבר, יש לראות בו כמי שאינו מסוגל לחזור לעבודתו.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

שימו לב:

- הכוונה היא לעבודה שביצע הנפגע **במתכונת ובהיקף קודם** לתאונה
- מקצועו של אדם הינו המקצוע שבו עוסק הוא בדרך קבע לפרנסתו, ולא מקצוע עתידי אשר הוא עומד לרכוש.
- כאשר יש לאדם כמה עיסוקים שעליהם פרנסתו, תיבחן מסוגלותו של הנפגע לחזור לעבודתו בכלל העיסוקים.
- מבוטח אשר לא חזר לעבודתו משום שכוונתו לממש תוכנית שקדמה לתאונה, כמו המשך לימודים בבי"ס גבוה, לא יראו בו מי שאינו מסוגל לחזור לעבודתו.
- מבוטחים בעלי עיסוק מיוחד ([נספח 1](#))

2. הנכות הביאה לירידה בהכנסות הנפגע ולא לזמן מוגבל

2.1. "הכנסה" הכוונה היא להכנסה מעבודה או הכנסה מעסק (לרבות הכנסות נפגע מרווחים שמוניב העסק גם אם לא חזר לעבוד בעסק).

2.2. ירידה בהכנסות המצדיקה הגדלת דרגת הנכות חייבת לקיים **בו זמנית** שלושה תנאים:

2.2.1. הירידה בהכנסות הנה **כתוצאה מהפגיעה** ולא מסיבות של קיצוצים במקום העבודה, מיתון במשק, עבודה עונתית, היעדרות מעבודה עקב מחלה שאינה קשורה לפגיעה וכדומה

2.2.2. הירידה בהכנסות היא **ניכרת** (ירידה בהכנסות של **20% ומעלה**).

2.2.3. הירידה בהכנסות **אינה לזמן מוגבל** אלא קבועה

2.3. הכנסות שאין לקחת אותן בחשבון בבדיקת הירידה בהכנסות:

2.3.1. **דמי שכירות** המתקבלים מהשכרת העסק (לדוגמא: חנות, מונית, משאית)

2.3.2. הכנסות המתקבלות **מניצול ימי מחלה או ימי חופשה**.

הכוונה לניצול ימי מחלה או חופשה להשלמת שכר של מי שאינו מסוגל לחזור לעבודה מלאה עקב הנכות.

2.3.3. הכנסות המתקבלות **משעות נוספות** אצל נפגע ששינה עבודתו עקב הנכות ונאלץ לעבוד שעות נוספות על מנת להגיע לאותה רמת הכנסה שהייתה לו לפני הפגיעה

2.4. בדיקת ההכנסות לעובד שכיר

2.4.1. הבדיקה תיעשה על ידי השוואת השכר של שלושת החודשים הקודמים לפגיעה של המבוטח מול שכרו בשלושת החודשים שקדמו למועד ישיבת הוועדה שקבעה את הנכות היציבה.

שימו לב:

- החישוב נעשה על ידי בדיקת היחס בין השכר ברבע השנה שקדם לפגיעה לבין השכר הממוצע באותה עת לעומת

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

היחס בין השכר ברבע השנה שקדם לוועדה לבין השכר הממוצע באותה העת החישוב מתבצע באופן אוטומטי במערכת "נתע" במסך 755

- בעת ביצוע ההשוואה, אין להתחשב בתשלומים נוספים ששולמו בחודשים האמורים ויש להפחיתם.

2.4.2. אופן בדיקת ירידה בהכנסות על ידי פקיד התביעות:

- פקיד התביעות יפנה לתובע במכתב (מערכת "נתע" מסך 661) ויבקש להמציא פרטי שכר בחתימת המעסיק או תלושי שכר, בתוך 21 ימים מיום קבלת ההודעה
- אם לא המציא התובע את נתוני השכר בתוך 21 ימים כנדרש, תישלח לו תזכורת עם העתק למעסיק, בה יצוין כי אי קבלת מענה מעכב את ההחלטה לגבי דרגת נכותו.
- כמו כן, יצוין במכתב התזכורת כי אם לא יתקבלו הפרטים בתוך 15 ימים נוספים, תתבקש הוועדה לסיים את הדיון על סמך החומר הקיים בפניה.
- אם לא המציא התובע את נתוני השכר בתוך 15 ימים כנדרש במכתב התזכורת, יודיע פקיד התביעות לוועדה כי המידע לא התקבל מהנפגע והוועדה תחליט על פי שיקול דעתה.
- במקרה בו מתעכב הדיון בתקנה 15 מעל 6 חודשים ממועד ישיבת הוועדה, יש לבקש תלושי שכר עדכניים (ולא אלה שקדמו לוועדה) ולבצע את ההשוואה ביחס אליהם
- **שימו לב:** חובת ההוכחה כי חלה ירידה בהכנסות מוטלת על התובע והתהליך המתואר לעיל תואם את הוראות [תקנה 8](#) לתקנות הביטוח הלאומי (הגשת תביעה לגמלה ואופן תשלומה) תשנ"ח-1998
- אם הנפגע לא חזר כלל לעבודתו, יפנה פקיד התביעות למעסיק לבירור הסיבות לאי חזרתו לעבודה.
- אם הנפגע החל לעבוד במקום עבודה חדש בשלושת החודשים הקודמים למועד ישיבת הוועדה ועדיין אין לו שכר, על פקיד התביעות לפנות למעסיק ולברר מהו השכר אותו אמור הנפגע להשתכר.
- על פקיד התביעות לבדוק אם מאז הפגיעה היו פגיעות או נכויות נוספות, אשר להן השפעה על היקף עבודתו של הנפגע והכנסתו.

2.5. בדיקת ההכנסות עבור עובד עצמאי

- 2.5.1. הבדיקה תיעשה על ידי השוואת נתוני המחזור העסקי בשלושת החודשים שקדמו לפגיעה מול המחזור העסקי של המבוטח בשלושת החודשים שקדמו למועד ישיבת הוועדה שקבעה את הנכות היציבה.
- הבדיקה תעשה לפי מדד המחירים לצרכן, מתאריך ראשון של דמי פגיעה ועד למועד

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

ישיבת הוועדה

2.5.2. אופן בדיקת ירידה בהכנסות:

- הנפגע יתבקש להמציא דוחות מע"מ, בהם מדווח המחזור העסקי עבור רבע השנה שלפני הפגיעה, ורבע השנה שלפני הוועדה. יש לחשב ממוצע של סכום המחזור העסקי בכל אחד מרבעי השנה, ולקדם לפי מדד המחירים לצרכן, מתאריך ראשון דמי פגיעה ועד למועד הוועדה (החישוב נעשה באופן אוטומטי במערכת "נתע" במסך 755).
- בנוסף, לצורך התרשמות, ובכדי למזער השפעות הנובעות משינויים עונתיים, מקריות או שינוי מכוון של ההכנסה, יתבקש הנפגע להמציא דוחות מע"מ או דו"ח מס הכנסה עבור 12 החודשים שקדמו לפגיעה ו-12 החודשים שקדמו לוועדה. אם אין שנה מלאה באחת מן התקופות, יש להסתפק במספר החודשים הקיימים. (מחזור עסקי = הכנסה ברוטו של המבוטח ללא ניכוי הוצאות).
- על פקיד התביעות לבדוק את השינויים שחלו במחזור העסקי השנתי. יש להתייחס לשינויים במהלך כל השנה, ויש להתייחס לשינויים שנובעים מהכנסות שונות בעונות שונות של העונה, בהתאם לעסוק (לדוגמה, בעלי חנויות לספרי לימוד יהיו בעלי מחזור עסקי גדול יותר בסוף הקיץ, ובתחילת שנת הלימודים. אם חודשים אלו מובאים בחשבון בעת החישוב, יש להביא בחשבון את ההשפעה העונתית, אשר אינה קשורה לפגיעה בעבודה).
- על פקיד התביעות לברר את הפרטים הבאים עם מחלקת גביה:
 - א. סוג הביטוח של הנפגע לאחר הפגיעה
 - על מנת לדעת האם הנפגע שינה את מעמדו לאחר הפגיעה
 - אם שונה סוג הביטוח יש לברר מועד השינוי.
 - ב. האם קיים תיק מעסיקים לנפגע והאם הוא מעסיק עובדים:
 - אם כן, מהו מספר העובדים עליהם דיווח לפני הפגיעה ומה מספרם לאחריה
 - האם נוספו עובדים מאחר שהנפגע אינו עובד ונזקק לעובדים נוספים למלא את חלקו
 - ג. על פי הצורך, יבקש פקיד התביעות או ועדת הרשות, חקירה אשר באמצעותה ייבדק:
 - האם העסק של הנפגע פועל, אם כן, על ידי מי מופעל ומי

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

עובד ב

- האם הנפגע עובד עבודה מלאה. אם לא, האם בשל הפגיעה או מסיבות אחרות כמו: היעדר ביקוש לסוג העבודה, תקופת שפל, מיתון, מחלה אחרת, פרישה עקב גיל וכו'.
- מה היה היקף העבודה לפני הפגיעה: שעות פתיחת העסק, מספר שעות עבודה, היקף הזמנות וכו'.
- יש לקבל מהנפגע הסבר לסיבות שהביאו לצמצום העבודה.
- יש לבקש מהחוקר לבצע את החקירה הן בדרך סמויה והן ע"י שאלות ישירות.
- יש לבקש הוכחות על ידי בדיקת הספרים, ההזמנות וכו'.
- על פי הצורך יש מקום לחקור גם עדים ולקוחות של העסק.
- ד. בכל מקרה, על פקיד התביעות לבדוק אם מאז הפגיעה היו פגיעות או נכויות נוספות, אשר להן השפעה על היקף עבודתו של הנפגע והכנסתו.
- ה. אם יוכח כי לא חלו שינויים באופי העבודה והיקפה, הרי שלא הוכח כי הפגיעה בעבודה היא אשר הביאה לירידה בהכנסות, גם אם ההכנסות המדווחות מעידות על ירידה ויש להניח כי הירידה נובעת מסיבות אחרות.

חזרה

ב. הפעלת תקנה 15 בגין גיל:

הוועדה הרפואית תבחן באיזו מידה משפיע גילו של הנפגע על האפשרות להשיג עבודה ולהסב את מקצועו, כשלנכות הפיזיולוגית מתוסף הגיל עפ"י הקריטריונים הבאים:

1. **צעיר** - נכה חסר ניסיון והכשרה מקצועית שעושה את צעדיו הראשונים בשוק העבודה, ואשר הנכות פגעה בסיכויו להשתלב במגוון העיסוקים שהיו פתוחים לפניו. בשיקולים לגבי שיעור ההפעלה, תילקח בחשבון חומרת הנכות והשפעתה על המשך לימודיו, סיכויו לעבודה, סוג העבודה ורמת ההכנסה.

דוגמאות:

- א. **תלמיד** שעובד בעבודה מזדמנת או בחופשה, נפגע קשה בתאונת עבודה והנכות מונעת ממנו להמשיך בלימודים ותחסום בפניו אפשרויות תעסוקתיות שונות.
- ב. **חייל** שעובד במהלך שירותו הצבאי, נפגע בעבודה שהינה בלתי מקצועית ושולית לעיסוק העיקרי כחייל, הוא חסר ניסיון תעסוקתי והנכות מגבילה את אפשרויותיו העתידיות בשוק העבודה.
- ג. **סטודנט** העובד בתקופת לימודיו בעבודה זמנית שאינה מקצועית והנכות תפגע

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

בסיכוי העתידיים להשתלב בשוק העבודה.

2. גיל ביניים - נכה שגילו אינו מהווה גורם שפוגע בכושר עבודתו (גיל ניטרלי) ואינו משפיע על ההסתגלות או השגת העבודה. הנכה יכול להסב את מקצועו ולהשתלב מחדש בשוק העבודה.

שיעור הפעלת התקנה יהיה בהתאם ליכולתו לחזור לעבודה ולשיעור הירידה בהכנסות.

לדוגמא:

נגר בן 35 נפגע ביד ימין ואינו מסוגל לחזור לעבודתו ובשלב זה אינו עובד.. השכלתו וכישוריו מאפשרים לו לבצע הסבה מקצועית ולהשתלב בעבודה אחרת. סביר להניח כי אדם בגיל זה ישתלב במעגל העבודה. לפיכך, במקרה זה, תופעל תקנה 15 בגין מקצוע בחלקה, ואין מקום להפעיל תקנה 15 בגין גיל (גיל ניטרלי).

3. מבוגר - נכה מעל גיל 55 שנאלץ לעזוב את עבודתו יתקשה להשתלב מחדש בשוק העבודה, או לעבור הסבה מקצועית. הנכה נמצא בגיל שעדיין אינו קרוב לפרישה, ואיבוד מקצוע בגיל זה, סביר שיותיר את הנכה ללא תעסוקה.

בקביעת שיעור הפעלה יש לקחת בחשבון, בנוסף למסוגלות לעבודה וירידה בהכנסות, גם את הגיל.

לדוגמא:

א. **נגר** בגיל 55 שנפגע ביד ימין ואינו מסוגל לחזור לעבודתו, יתקשה להשתלב מחדש במעגל העבודה. לפיכך, לנכה כזה, בנוסף להגדלה בגין מקצוע, יש להוסיף הגדלה בגין גיל.

4. גיל זקנה - נכה שתוחלת שנות העבודה שלו קצרה (קרוב לגיל פרישה או אחריה), הגיל מהווה גורם מכריע בהחלטת הפרישה והשפעת הנכות אינה משמעותית. בשיקולים לעניין שיעור הפעלה יש לקחת בחשבון נתונים כמו: האם מדובר בנכה שכיר שגיל פרישתו קבוע, או בעצמאי שסוג עבודתו מאפשר המשך עבודה גם מעבר לגיל הפרישה המקובל.

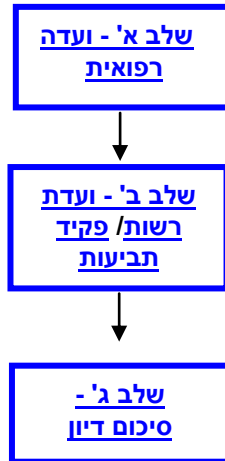
חזרה

ג. תהליך העבודה להפעלת תקנה 15:

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

להלן פירוט הפעולות שעל בעלי התפקיד הבאים: ועדה רפואית, ועדת רשות, פקיד תביעות ומזכיר הוועדות לבצע בכל אחד מהשלבים הבאים:

שלב א' - קביעת דרגת נכות יציבה על ידי הוועדה הרפואית:

1. הוועדה הרפואית מדרג ראשון:

- **חייבת** לשקול בכל קביעה של דרגת נכות יציבה הפעלת תקנה 15 ולנמק את החלטתה.
- **תשקול** הפעלת תקנה 15 גם כאשר הפעלת התקנה **לא תזכה** את הנפגע בתשלום, כמו במקרה שדרגת הנכות תהיה **נמוכה מ-9%** גם לאחר הפעלת התקנה במלואה.
- במקרים אלה רשאית הוועדה להחליט ללא התייעצות ברשות או עם פקיד התביעות.
- רשאית להגדיל דרגת נכות מ-20% ומעלה ([תקנה 16 א](#)), רק לאחר התייעצות עם ה"רשות" האמורה ([תקנה 18 א](#)).
- רשאית להחליט לא להפעיל את תקנה 15, גם מבלי להתייעץ ברשות, במקרה בו מוסר הנפגע לוועדה הרפואית כי חזר לעבודתו המלאה, או כי אין לו ירידה בהכנסות.
- רשאית להחליט ללא התייעצות ברשות, בהגדלת דרגת נכות פחותה מ-20%, אך באפשרותה להתייעץ עם הרשות או לבקש חומר מפקיד תביעות, בהתאם לשיקול דעתה.
- נקבעה דרגת נכות יציבה **בשיעור 20% ומעלה**, או דרגת נכות נמוכה מ-20%

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

והוועדה מבקשת להתייעץ ב"רשות", תעביר הוועדה הרפואית את התיק ל"רשות" להתייעצות, בציון שיעור הנכות הרפואית בדו"ח, ומבלי שתביע בשלב זה את דעתה בעניין הפעלת תקנה 15.

2. ועדה רפואית לעררים:

- במקרה בו התייעצה ועדה מדרג ראשון עם ה"רשות" לעניין תקנה 15, **וועדה רפואית לעררים** שינתה את אחוזי הנכות הרפואיים, היא אינה חייבת להתייעץ ב"רשות" פעם נוספת. יחד עם זאת, רשאית להתייעץ עם ה"רשות", אם לדעתה יש מקום לשקול שנית את הפעלת התקנה בשל סיבות כגון: שינוי באחוזי הנכות, או מידע שונה שעומד בפניה (לדוגמא, חזרה לעבודה)
- **הוגש ערעור** בנושא תקנה 15 בלבד, הוועדה אינה רשאית לדון בדרגת הנכות הרפואית, אלא רק בהפעלת תקנה 15.

3. דיון מחדש לפי תקנה 36

- **בדיון מחדש לפי תקנה 36** רשאית הוועדה לשקול שימוש בתקנה 15 רק אם קיימת החמרה במצב הנכות הרפואית.
- אין הוועדה רשאית להפעיל תקנה 15 אם לא חלה החמרה, גם אם לכאורה מתקיימים התנאים להגדלת הנכות על פי תקנה 15.
- במקרה בו לא חלה החמרה, אך הנפגע טוען לירידה בהכנסות, יפנה פקיד התביעות את הנפגע להגיש תביעה על סמך **תקנה 17**.
- במקרה בו יש החמרה, תקבע הוועדה את דרגת הנכות מחדש ותשקול מחדש את הפעלת תקנה 15, מבלי להתחשב אם הופעלה התקנה בעבר.
- סבורה הוועדה הרפואית כי **דרגת הנכות של הנפגע החמרה**, אך אין הצדקה להפעיל תקנה 15 בהתחשב **במקצועו**, ולעומת זאת נכותו הקודמת כללה הגדלה לפי תקנה 15 בשל מקצועו – רשאית הוועדה **לא להגדיל** את הנכות על פי תקנה 15, אך דרגת הנכות החדשה, **לא תפחת מסך כל הנכות הקודמת**.

דוגמאות:

- i. לנכה דרגת נכות בשיעור 30% הכוללים הגדלה של 10% בגין תקנה 15. בעקבות תביעה להחמרת מצב קבעה הוועדה הרפואית את נכותו בשיעור 25%. הוועדה סבורה כי אין מקום להפעלת תקנה 15, אך מאחר שאינה רשאית להקטין את דרגת הנכות, הנכה יישאר עם נכות כוללת של 30%.
- ii. לנכה דרגת נכות בשיעור של 40%, הכוללת הגדלה בשליש בגין תקנה 15 (30% + 10% בגין תקנה 15). בעקבות תביעה להחמרת מצב קבעה

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

הוועדה הרפואית כי חלה החמרה ומצבו של הנכה, על פי המבחנים, מצדיק נכות של 45%.

מאחר שהנפגע חזר לעבודתו ואין ירידה בהכנסותיו, החליטה הוועדה שאין מקום להפעלת תקנה 15. במקרה זה הוועדה לא תפעיל את התקנה כלל, מאחר שדרגת הנכות הרפואית שנקבעה בעקבות החמרה, גבוהה מזו שהייתה לפני החמרה.

- סבורה הוועדה הרפואית כי **דרגת הנכות של הנפגע הוחמרה**, אך אין הצדקה להפעיל תקנה 15 בהתחשב בגילו, כיון שבעת הדיון מחדש הגיע הנכה לגיל שאינו מצדיק להפעיל לגביו התקנה, ולעומת זאת נכותו הקודמת כללה הגדלה לפי תקנה 15 בשל גילו – רשאית הוועדה לא להגדיל את הנכות על פי תקנה 15, אך דרגת הנכות החדשה, **לא תפחת מסך כל הנכות הקודמת**.

4. דיון מחדש לפי תקנה 37

- **בדיון מחדש לפי תקנה 37** רשאית הוועדה לשקול מחדש את הפעלת התקנה אם בעקבות הטבה במצב הנפגע נמצא כי חל שינוי לטובה גם במסוגלותו לחזור לעבודה. במקרה זה רשאית הוועדה לבטל תקנה 15 שהופעלה בעבר, או להקטין את השיעור בו הופעלה.
- חלה הטבה במצב, לא תופעל תקנה 15, **אם לא** הופעלה בעבר.
- במקרה בו לא חל שינוי בדרגת הנכות הרפואית, לא הטבה ולא החמרה, לא יתקיים דיון בנושא הפעלת תקנה 15

5. הועדה לצירוף נכויות:

- כיוון שהועדה דנה בהשפעת האופי המצטבר של הנכויות על צמצום הכנסותיו של הנכה, וכתנאי בסיס **לצירוף נכויות** נמצא צמצום הכנסות ב 50% לפחות, הרי שמתייתר הצורך בהתייעצות עם "הרשות" באותו עניין, ועל כן מתקין התקנה התיר לוועדה להחיל את הוראות תקנה 15 בעצמה.
- הסמכות שניתנה **לוועדה הדנה בצירוף נכויות**, **בתקנה 12.ב(ה)**, מאפשרת לוועדה להגדיל את דרגת הנכות על פי תקנה 15, גם מעבר ל-19%, על כן הוועדה הרפואית תחשב את **הנכות הרפואית המשוקללת** ואחר כך תוסיף את אחוזי הנכות בגין תקנה 15, גם מעבר ל-19%.
- התוספת בגין תקנה 15, באחוזים, **לא תפחת** מהאחוזים שניתנו בגין התקנה לפני צרוף הנכויות.

דוגמה

נכות מתאונה אחת 10%,

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

נכות מתאונה שניה 15% (10% + 5% תקנה 15)

דרגת הנכות לפי המבחנים הינה 19%.

הוועדה צריכה להוסיף את אחוזי הנכות אשר נקבעו בגין תקנה 15, כך שסך דרגת הנכות תהיה $10\% + 10\% = 19\% + 5\%$ עבור תקנה 15, סה"כ 24%.

6. מזכיר הוועדות

- ישלח לתובע הודעת ביניים בה יצוין כי הדיון טרם הסתיים בשל הצורך בהתייעצות עם וועדת הרשות ואחוזי הנכות אינם סופיים ורשאית הוועדה הרפואית לשנותם,
- יעביר את התיק לטיפול פקיד תביעות.

7. פקיד תביעות:

- יערוך ברור לענין חזרתו של הנפגע לעבודה, כולל חקירה במידת הצורך.
- יברר נתוני שכר ויבדוק ירידה בהכנסות
- יבצע השוואת הכנסות במסך 755 במערכת "נתע".
- יעביר את התיק לגורם שביקש את המידע: "רשות" או לוועדה הרפואית, בצירוף ממצאי הבירורים בעניין מסוגלותו של התובע לחזור לעבודה והירידה בהכנסות.

שימו לב:

כעיקרון, דרגת נכות, הנקבעת על ידי הוועדה הרפואית לפני תקנה 15, אינה סופית וניתנת לשינוי ע"י הוועדה הרפואית, גם לאחר ההתייעצות עם הרשות. יחד עם זאת, לאור העובדה כי רק לעתים רחוקות מפחיתה הוועדה את דרגת הנכות הוחלט לפעול כדלקמן:

- **נקבעה דרגת נכות המזכה בקצבה** – יש לשלם מהחודש השוטף (בדומה למקדמה), לנכה ישלח מכתב בו יצוין כי מדובר בתשלום על חשבון הגמלה וכי הוועדה רשאית לשנות את החלטתה כל עוד לא הסתיים הדיון.
- **נקבעה דרגת נכות המזכה במענק** – יש לשלם מענק לפי אחוז הנכות שנקבע. כאשר הוועדה תסיים את הדיון יעודכן התשלום בהתאם (המכתבים ב"נתע" שונים בהתאם)
- **בהחמרת מצב המזכה בקצבה במקום מענק**, אין לבצע תשלום וזקיפת מענק, עד אשר הוועדה תקבל החלטה סופית.
- **בועדה לעררים** המבקשת דיון בתקנה 15, אין לבצע כל שינוי בתשלום הקיים, עד להחלטה סופית של הוועדה לעררים.

חזרה

שלב ב' - דיון בוועדת הרשות:

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

1. ועדת הרשות:

- מורכבת מפקיד שיקום, רופא מוסמך ועובד המוסד שנקבע לצורך כך ע"י מנהל אגף ביטוח נפגעי עבודה.
- בכל סניף מנהל השיקום, או מי שמונה על ידו, ימייין בתיאום עם פקיד התביעות (חבר וועדת הרשות) את התיקים בהם יש צורך בהעברה לפקיד שיקום לכתיבת דו"ח מקיף.
- במקרים בהם יש צורך בדו"ח שיקום יכין פקיד השיקום לדיון הרשות חומר רקע, שיכלול פרטים על ההיסטוריה התעסוקתית של הנפגע, השכלתו, העיסוק האחרון בו עסק לפני פגיעתו ויכולתו לשוב ולעסוק בו, תוך התייעצות עם רופא מוסמך ובדיקות בשטח שיצינו בדו"ח.
- בסמכות פקיד השיקום להמליץ על הפעלת התקנה, אך לא ימליץ על שיעור ההפעלה.
- במקרים בהם התמונה הרפואית והתעסוקתית ברורה, אין צורך בדו"ח שיקום על מנת שהרשות תקבל החלטתה.
- ועדת הרשות תתייחס בחוות דעתה לממצאי פקיד התביעות ולדו"ח השיקום (במידה וישנו) וכן לכל מסמך נוסף שהוגש לה, כמו מכתב פיטורין, מכתב מרופא תעסוקה וכו'.
- ועדת הרשות תיתן את חוות דעתה בעניין הפעלת תקנה 15, בהתחשב במקצועו וגילו של המבוטח.
- ועדת הרשות תיתן את חוות דעתה בנוכחות כל חברי הרשות, כל חברי הוועדה יחתמו על הפרוטוקול והחלטתה תתקבל פה אחד – במידה ונתגלעו חילוקי דעות בין חברי הרשות, יועבר העניין לחוות דעת רשות בסניף אחר, לפי החלוקה הקיימת לטיפול בתביעות של עובדי המוסד.
- ועדת הרשות תתייחס לדרגת הנכות הרפואית כפי שנקבעה ע"י הוועדה הרפואית, גם אם רופא המוסד, היושב ברשות, סבור שיש לערער על גובה דרגת הנכות.
- בדו"ח וועדת הרשות אין לרשום הערות לוועדה הרפואית בנוגע לאחוזי הנכות או לטעויות שלדעת הרשות נפלו בהחלטה של הוועדה הרפואית.
- ועדת הרשות תסכם את החלטתה ותעביר את הדו"ח לפקיד התביעות על מנת שזה יעביר לוועדה הרפואית לסיכום דיוניה.

2. פקיד תביעות:

- ישלח לנפגע את חוות דעת הרשות, וכל מסמך אחר עליו הסתמכה הרשות בחוות דעתה בצרוף מכתב ממסך 755 במערכת "נתע".
- ממליצה וועדת הרשות שלא להפעיל תקנה 15 או להפעילה חלקית, פקיד התביעות

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

יודיע לנפגע כי יוכל להפנות השגותיו לוועדה הרפואית בתוך 15 ימים מקבלת ההודעה.

- פקיד התביעות יעביר את התיק למזכיר הוועדות להמשך טיפול.

3. מזכיר הוועדות

- במקרים בהם המליצה הרשות שלא להפעיל תקנה 15 או להפעילה חלקית, יודיע מזכיר הוועדות לנפגע על מועד כינוס הוועדה הרפואית ויאפשר לו להופיע בפניה (מכתב 529 במערכת "ועד") ולטעון טענותיו.

חזרה

שלב ג' - סיכום דיון בוועדה רפואית:

- בסיכום הדיון תתייחס הוועדה להמלצת ה"רשות" או לבדיקת ההכנסות והמידע שהתקבל מפקיד התביעות, ותיתן החלטה לעניין תקנה 15.
- הוועדה אינה חייבת לקבל את המלצת ה"רשות" המשמשת כגוף מייעץ.
- הוועדה חייבת לנמק כל החלטה שלה, בין אם היא מחליטה להפעיל את התקנה באופן חלקי או מלא, ובין אם היא מחליטה שלא להפעילה כלל.
- במקרה בו הודיעו לנפגע על מועד כינוס הוועדה שתסכם את הדיון בנושא הפעלת תקנה 15, אך הוא לא הופיע בפני הוועדה, תדון הוועדה ותסכם החלטתה בהיעדר הנפגע.
- הודיע הנפגע על השגותיו לאחר סיכום הדיון בוועדה הרפואית, תופנה תשומת לבו לאפשרות ערעור על החלטת הוועדה כמקובל.
- על הוועדה לשקול שתי חלופות להפעלת תקנה 15 : מקצוע וגיל - על הוועדה לבחון כל קריטריון בנפרד.
- החליטה הוועדה להפעיל את התקנה במלואה בשל אחד הקריטריונים, היא אינה צריכה לנמק התייחסותה לקריטריון השני.
- על הוועדה הרפואית להפעיל תקנה 15 רק לגבי הפגימות הנובעות מהפגיעה בעבודה שבקשר אליה נקבעה דרגת הנכות, לאחר ניכוי הפגימות שאינן קשורות באותה פגיעה בעבודה.
- הגדלת דרגת הנכות מכוח תקנה 15 תיעשה רק לאחר קביעת דרגת הנכות הרפואית על פי המבחנים, וכאשר ישנם מספר פגימות, לאחר קביעת דרגת הנכות בהתאם [לתקנה 11](#) וכן לאחר קביעת דרגת הנכות על פי תקנה 14.
- במסגרת השיקולים להפעלת תקנה 15 תתייחס הוועדה למצבו הכולל של הנפגע

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף ביטוח נפגעי בעבודה

בבואה לבחון אם מסוגל הוא לחזור לעבודתו עקב הנכות.

- i. יתכן מצב בו הנפגע סובל מליקויים רפואיים קודמים, אולם הם לא מנעו ממנו לעבוד באותה עבודה בה נפגע
- ii. יתכן שגם הפגימה בעבודה, בנפרד, לא הייתה פוגעת בכושר עבודתו, אך נכותו הכוללת, הן מהתאונה והן ממצבו הקודם, גורמים לפגיעה במסוגלותו לחזור לעבודה ולירידה בהכנסותיו.

דוגמא:

מדריך ספורט שנקבעה לו נכות בגלל הגבלה בתנועות הקרסול, יש לו הגבלה קלה בגב, שאינה קשורה לפגיעה בעבודה – על הוועדה להתייחס למצבו הכולל של הנפגע, שכן עד לפגיעה בעבודה עבד כמדריך ספורט, למרות המגבלות בגב שהיו לו.

- תקנה 15 מופעלת על כל סעיפי הליקוי, מבלי לבדוק אם פריט כלשהו שנקבע משפיע על כושר העבודה.
- המקרה היחיד **והיוצא מן הכלל**, בו לא תופעל תקנה 15, הוא במקרה בו סעיף הליקוי היחיד שניתן הוא עבור **פגם אסתטי**.

i. סייג זה נקבע בפסיקה (ביה"ד הארצי מב/252/01), עוד נקבע בפסק דין זה, כי בסמכותה של הוועדה לקבוע אם מדובר בפגם אסתטי או תפקודי.

ii. אם לפגם אסתטי יש השפעה על מסוגלות הנפגע לחזור לעבודתו, תופעל התקנה. למשל: צלקת מכערת בפנים אצל פקידת קבלה תפריע לה לחזור לעבודתה.

iii. בכל מקרה שהוועדה מעניקה נכות בגין צלקת, עליה להחליט:

- a. אם מדובר בצלקת מכערת שהנה פגם אסתטי,
 - b. אם מדובר בצלקת מכאיבה שהנה פגם תפקוד
- למרות האמור לעיל, כאשר לנפגע נקבעה דרגת נכות עבור כמה ליקויים, כשאחד מהם הוא פגם אסתטי, והוועדה מבקשת להגדיל את דרגת הנכות בשל תקנה 15, עליה לשקלל את כל סעיפי הליקוי שנקבעו לכדי דרגת נכות אחת, ולגביה להפעיל את תקנה 15.

לאחר סיכום הדיון יועבר התיק לפקיד תביעות לצורך המשך טיפול.

פקיד התביעות:

- יבצע תשלום, במידת הצורך כמקובל.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

אישור

קביעת שיעורי הגדלת דרגת הנכות:

על סמך **תקנה 15 (א')** הועדה רשאית לקבוע דרגת נכות יציבה גדולה עד מחצית מזו שנקבעה במבחנים.
יש להגדיל את דרגת הנכות על פי מידת השפעתה על כושרו של הנכה לעבוד ולהשתכר וזאת לפי הכללים המפורטים להלן:

א. אפשרות חלופת מקצוע:

שיעור הגדלת דרגת הנכות	השפעה על כושרו של הנכה לעבוד
רבע	קלה
שליש	בינונית
חצי	ניכרת

שימו לב: כאשר תימצא השפעה קלה הן מבחינת מקצוע והן מבחינת גיל, ייתכן שהשפעתם המצטברת תהיה ברמת השפעה בינונית או ניכרת.

ב. ירידה בהכנסות הנפגע:

שיעור הגדלת דרגת הנכות	% ירידה בהכנסות
הגדלה ברבע	ירידה בשיעור 20% עד 25%
הגדלה בשליש	ירידה בשיעור 26% עד 35%
הגדלה במחצית.	ירידה בשיעור 36% ויותר

[חזרה](#)

חשוב לדעת

- הוראות תקנה 15 חלות רק על נפגעי עבודה ומתנדבים ואינן חלות בקביעת דרגת נכות לנפגעי פעולות איבה, אסירי ציון ומס הכנסה.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

[חזרה](#)

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: מנהלי מחלקת נפגעי עבודה, פקידי תביעות נפגעי עבודה, מנהלות ועובדי מזכירות הועדות
העתק לידיעה: מנהלי סניפים, מנהלי סניפי משנה, מנהלי תחום גמלאות

[חזרה](#)

ב ב ר כ ה ,

צביקה כהן
מנהל אגף א'
ביטוח אגף נפגעי עבודה

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

נספח 1

מבוטחים מיוחדים

הפעלת/אי הפעלת תקנה 15	מקצוע/הכנסות	תיאור מבוטח
אין להפעיל בגין מקצוע, ניתן להפעיל בגין גיל	• יחשב חסר מקצוע	תלמיד שעסק בחופשת לימודים בעבודות שונות,
ניתן להפעיל תקנה 15	• יחשב כמי שיש לו מקצוע	תלמיד בית ספר מקצועי ומי שנמצא בהכשרה מקצועית, אשר נפגע בעת שעבד במקצוע אותו הוא לומד
אין להפעיל תקנה 15	• לא יראו בו כמי שאינו מסוגל לחזור לעבודתו עקב הפגיעה	מי שפרש מעבודתו לגמלאות לאחר התאונה בשל הגיעו לגיל פרישה הקבוע בחוק או לגיל פרישה הנהוג באותו מקום עבודה
• יש להתייחס לגיל בו נפגע בהתחשב במספר השנים שנותרו לו לעבוד באותו עיסוק. • אירעה הפגיעה סמוך למועד בו היה צפוי לפרוש, יש להתחשב בנתון זה בבחינת המסוגלות לחזור לעבודה בקביעת שיעור הפעלת התקנה.	• לא מסוגל לחזור לעבודה	ספורטאי/ת, דוגמן/ית וכדומה שעוסק במקצוע אשר בשל אופיו גיל הפרישה ממנו מוקדם,
אין להפעיל תקנה 15	הכנסות המשק לא נפגעו	חבר קיבוץ שנפגע ולא חזר לעבודתו, אך עובד בעבודה אחרת,
הפעלת תקנה 15	יש פגיעה לכאורה בהכנסות המשק	חבר קיבוץ שעקב הפגיעה לא חזר לעבודה כלל
• יש לבחון אם חזר לעבודתו הקודמת והאם חלה ירידה בהכנסותיו כמו כל עובד אחר	יידק כשכיר	חבר קיבוץ שעבד מחוץ למשק לפני הפגיעה,
• עובד עד 4 שעות – תופעל התקנה במלואה	בהתאם למספר שעות עבודה	חבר קיבוץ שעובד חלקי

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

הפעלת/אי הפעלת תקנה 15	מקצוע/הכנסות	תיאור מבוטח
<ul style="list-style-type: none">• עובד מעל 4 שעות – תופעל התקנה באופן חלקי בהתאם למספר השעות		
<ul style="list-style-type: none">• יש לבחון את תקנה 15 כעובד שכיר לכל דבר	יש לראות בענף המשק בו עובד כ"מפעל"	בקיבוצים שהופרטו והחבר הנפגע מקבל שכר תמורת עבודתו
<ul style="list-style-type: none">• יתבקש להמציא מהמכון לבטיחות בדרכים אישור בדבר כשירותו לנהיגה		נהג שנפגע הטוען שאינו מסוגל להמשיך במקצועו כנהג
<ul style="list-style-type: none">• יש לבחון כמו כל עובד שכיר		אסיר העובד מחוץ לכותלי הכלא
אין להפעיל תקנה 15	אין לו ירידה בהכנסות	אסיר העובד בין כותלי הכלא ואינו מסוגל לחזור עוד לעבודתו

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

נספח 2

לקט הלכות מפסיקת בית הדין הארצי לעבודה

פס"ד	פסיקה	נושא
דיון לו-/01 504	תקנה 15 באה לאזן במידה מעטה ומוגבלת את היסוד האובייקטיבי של קביעת דרגת נכות על פי המבחנים	יישום תקנה 15 על ידי הועדה הרפואית
דיון לז-/01 602	תקנה 15 היא מכשיר ביד ועדה רפואית למען קרב פריטי הנכות למיוחד שבמצבו של הנכה בהתאם למבחנים האובייקטיביים שבתקנה זו	
דיון מב-/01 252	אין מקום לשקול יישום תקנה 15 כאשר מוענקת נכות בגין פגם אסטטי, לא פגם תפקודי. הקביעה אם הפגיעה היא תפקודית או אסטטית היא בסמכות הוועדה	
0-15/ל	החלטת ועדה רפואית פסולה כשאינן הפרוטוקול מראה, כי הוועדה שקלה את הפעלת סמכותה לעניין תקנה 15	
01-602/לז	הנימוקים להחלטה, של הוועדה הרפואית, הם המאפשרים ביקורת ובדיקת מהלך המחשבה של הוועדה- קל וחמר כשמדובר בשאלה הכרוכה ביישום תקנה 15	
01-11/לה	חובת התייעצות עם ה"רשות" אין בה כדי לשנות מעמדה ותפקידה של הוועדה הרפואית, כי בסופו של דבר, ההחלטה היא של הוועדה עצמה ועמדת הרשות אינה אלא עצה.	התייעצות ברשות
01-29/לט	ההחלטה אם ליישם תקנה 15 מסורה בלעדית לוועדה הרפואית כאשר עמדת הרשות היא בגדר המלצה בלבד.	
01-1596/מד	על ועדת רשות הדנה בעניינו של נפגע באשר ליישום תקנה 15, להקפיד בתיאור מקצועו של הנפגע שעינינו נדון בפניה.	
01-29/לט	חובה להביא המלצת ה"רשות" לידיעת המבוטח ולתת לו הזדמנות להגיב עליה עוד לפני קביעת	

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

פס"ד	פסיקה	נושא
	דרגת הנכות	
01-1355/לח	העובדה כי הנפגע יכול להשתקם אינה צריכה לגרוע מזכותו ליישום תקנה 15	מסוגלות לחזור לעבודה
01-128/לה	בתלמיד שנפגע אין אפשרות להגדיר מקצוע, שכן עבודה בחופשת לימודים אינה מקצוע	
01-333/לה	מקצוע לעניין תקנה 16 פירושו מקצוע הנפגע עובר לתאונה לפי מבחנים אובייקטיביים הקשורים באותו מקצוע	
01-1012/לח	כל אימת שמועד בו מתייצב הנכה לפני הוועדה והמעביד לא פיטרו וממשיך לשלם את מלוא שכרו, הרי שלא נתקיימו התנאים שבתקנה 15(ב)	
01-128/לה	כשמדובר בתלמיד אין אפשרות בכלל להגדיר מקצוע לעניין תקנה 15, סביר להניח שבאותו קטע של חייו אין לו עדיין מקצוע	
01-מג/1367	עבודה מקצועית בימי חופשה אינה מעידה על מקצועו של תלמיד. יתכן שהתשובה תהא שונה לגבי מי שלומד מקצוע ובחופשת הלימודים עבד ונפגע במקצוע אותו למד	
01-240/מא	ירידה בהכנסות של 19% אינה ירידה ניכרת לעניין תקנה 15(ב)	ירידה ניכרת בהכנסות
01-562/מג	בבוא הוועדה הרפואית לשקול ישום תקנה 15, עליה לשקול ירידה בהכנסות בעת הבדיקה ולא לבחון אם צפויה בעתיד ירידה בהכנסות	
01-504/לו	בגיל גבוה יתקשה אדם לעמוד בתחרות בהשגת עבודה עם אדם צעיר גם אם כישוריהם שווים	ישום תקנה 15 בגין גיל
01-681/לט	בגיל צעיר מאד יש והגיל נותן אותותיו על כושר עבודתו של אדם ויש להתחשב בו כשבאים לקבוע את דרגת הנכות לעניין תקנה 15	
01-681/לט	קשה לאדם להתגבר על מגבלותיו עקב התאונה	
01-681/לט	בגיל אמצעי- גיל ניטרלי, אין מכשלה לכאן או לכאן לעניין תקנה 15	

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

פס"ד	פסיקה	נושא
מג/01-1445 מד/01-1508	אין לראות גיל ניטרלי כגורם ממתן מושך כלפי מטה לעניין ישום תקנה 15, אם הגיל הוא ניטרלי, אין להתחשב בו ואין להגדיל את הנכות בגינו	
נג/01-7	גיל פרישה הוא 65. הטוען כי יכול היה להמשיך לעבוד חרף הגיעו לגיל פרישה, עליו ההוכחה.	
לח/01-1619	בדיון על פי תקנה 37 אין לדון בהגדלה מכוח תקנה 15 אם לא חלה החמרה בפגימה שבקשר אליה נקבעה דרגת הנכות	תקנה 15 בדיון בהחמרה
מג/01-1000	אין מיישמים תקנה 15 בדיון על פי תקנה 36 אם לא נמצא שחלה החמרה וכאשר בגלגול קודם לא יושמה התקנה	
נא/01-17	בקביעת דרגת נכות בדיון מחדש אין מקום לדיון בתקנה 15 אם נקבע בו כי לא חלה החמרה בפגימות של המבוטח, או שלא נתגלתה פגימה חדשה	
נא/01-17	במקרים בהם נקבע כי חלה הטבה במצבו של המבוטח ותקנה 15 הופעלה בעבר בעת קביעת נכותו הקודמת, יש מקום לשקול הפעלת תקנה 15 בדיון מחדש	

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף ביטוח נפגעי בעבודה

נספח 3 – תקנה 15

15. סטיות

(א) הועדה רשאית לקבוע דרגת נכות יציבה גדולה עד מחצית מזו שנקבעה לצד המבחנים, או מזו שנקבעה מכוח תקנות 14 או 31(ב) בשים לב למקצועו ולגילו של הנפגע, ובלבד שדרגת הנכות היציבה כתוצאה משינוי זה לא תעלה על 19% אם דרגת הנכות פחותה מ-20%, ובכל מקרה אחר לא תעלה על 100%.

(ב) הועדה תתחשב במקצועו של הנפגע כאשר לדעתה הוא אינו מסוגל לחזור לעבודתו או לעיסוקו והנכות הביאה לירידה ניכרת ולא לזמן מוגבל בהכנסותיו.

(ג) בוטל.

(ד) הועדה תקבע את דרגת הנכות לפי תקנה זו רק לגבי אותן הפגמות הנובעות מהפגיעה בעבודה שבקשר אתה נקבעה דרגת הנכות, ולאחר שנוכו פגימות שאינן קשורות באותה פגיעה בעבודה.

[חזרה](#)